

Υπόθεση C-105/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

27 Φεβρουαρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunal du travail de Nivelles (Βέλγιο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

3 Φεβρουαρίου 2020

Ενάγουσα:

UF

Εναγόμενη:

Union Nationale des Mutualités Libres (Partenamut) (UNMLibres)

Tribunal du travail du Brabant wallon
(πρωτοβάθμιο δικαστήριο εργατικών διαφορών της Brabant wallon, Βέλγιο)

Τμήματα συνεδριάσεων της Nivelles

5ο τμήμα

Απόφαση [σελ. 2 του πρωτοτύπου]

ΣΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ:

UF [παραλειπόμενα],

ενάγουσα και προσεπικαλούσα,

[παραλειπόμενα]

ΚΑΤΑ:

1. της A.S.B.L. Partena, Assurances Sociales pour Travailleurs Indépendants,

[παραλειπόμενα]

1ης εναγομένης,

[παραλειπόμενα]

2. του INSTITUT NATIONAL D'ASSURANCES SOCIALES POUR TRAVAILLEURS INDÉPENDANTS, «INASTI»,

[παραλειπόμενα]

2ου εναγομένου,

[παραλειπόμενα]

ΚΑΙ ΚΑΤΑ:

της UNION NATIONALE DES MUTUALITÉS LIBRES (PARTENAMUT), «UNMLIBRES», ασφαλιστικού οργανισμού υποχρεωτικής ασφάλισης ασθενείας και αναπηρίας, [παραλειπόμενα] στο εξής: UNML ή PARTENAMUT,

καθής η προσεπίκληση

[παραλειπόμενα]

* * *

[παραλειπόμενα] [σελ. 3 του πρωτοτύπου]

I. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

[παραλειπόμενα] [Η διαδικασία ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου]

II. ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Με αγωγή της 23ης Οκτωβρίου 2006, η UF ζήτησε να υποχρεωθούν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον η ASBL PARTENA, η UNMLIBRES (από την οποία εξαρτάται η PARTEMUT) και το INASTI, [παραλειπόμενα] να της καταβάλουν ποσό 2 041,91 ευρώ, ως κατ' αποκοπήν επίδομα μητρότητας για τις ανεξάρτητες επαγγελματίες.

[παραλειπόμενα] [αίτημα καταδίκης στα δικαστικά έξοδα]

III. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ [παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

– [παραλειπόμενα] [σελ. 4 του πρωτοτύπου]

– Με απόφαση της 11ης Μαΐου 2017, το δικάζον δικαστήριο, με διαφορετική σύνθεση :

- [παραλειπόμενα]
- [παραλειπόμενα] υπέβαλε στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [παραλειπόμενα] δύο προδικαστικά ερωτήματα [παραλειπόμενα]:

[παραλειπόμενα] [τα προδικαστικά ερωτήματα είναι πανομοιότυπα με τα ερωτήματα που περιλαμβάνονται στο διατακτικό]

- [παραλειπόμενα] [σελ. 5 του πρωτοτύπου]

– Στις 5 Οκτωβρίου 2017 [διάταξη της 5ης Οκτωβρίου 2017, OJ, C-321/17, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2017:741], το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κήρυξε την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως [παραλειπόμενα] προδήλως απαράδεκτη για τους ακόλουθους λόγους:

- το πραγματικό πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, όπως είχε εκθεθεί, παρουσίαζε πολλά κενά [παραλειπόμενα].
- η απόφαση περί παραπομπής δεν ανέφερε τους λόγους για τους οποίους η UF δεν δικαιούταν το κατ' αποκοπήν επίδομα που προβλέπεται στο πλαίσιο της ασφαλίσεως μητρότητας υπέρ των ανεξάρτητων επαγγελματιών.
- το κανονιστικό πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης [παραλειπόμενα] [:] το αιτούν δικαστήριο παρέπεμπε, στα ερωτήματά του, στο βασιλικό διάταγμα της 20ής Ιουλίου 1971. Εντούτοις, δεν παρουσίαζε, στην απόφασή του, το περιεχόμενο των διατάξεων του εν λόγω διατάγματος που μπορούσαν να έχουν εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- το αιτούν δικαστήριο δεν είχε εκθέσει με την απαιτούμενη ακρίβεια και σαφήνεια τους λόγους για τους οποίους θεωρούσε ότι η εν λόγω ερμηνεία ήταν αναγκαία ή χρήσιμη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης. Εξάλλου, δεν εξηγούνταν η σχέση μεταξύ του δικαίου της Ένωσης και της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας στην διαφορά της κύριας δίκης.

Το Δικαστήριο κατέληξε [παραλειπόμενα]: «Επισημαίνεται πάντως ότι το αιτούν δικαστήριο διατηρεί τη δυνατότητα να υποβάλει νέα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως όταν είναι σε θέση να παράσχει στο Δικαστήριο όλα τα στοιχεία που του παρέχουν τη δυνατότητα να αποφανθεί (πρβλ. διάταξη της 12ης Μαΐου 2016, *Security Service* κ.λπ., C-692/15 έως C-694/15, EU:C:2016:344, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία)».

- Στις 28 Δεκεμβρίου 2018, η UF ζήτησε να προσδιοριστεί η υπόθεση ενώπιον του δικαστηρίου εργατικών διαφορών, διευκρινίζοντας ότι εναπόκειται στο δικαστήριο που υπέβαλε προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εκθέσει το πραγματικό πλαίσιο της διαφοράς και τη βελγική νομοθεσία.

[παραλειπόμενα] [εθνική διαδικασία] [σελ. 6 του πρωτοτύπου]

IV. ΣΚΕΠΤΙΚΟ

1. Το πραγματικό πλαίσιο

[παραλειπόμενα]

Η ενάγουσα προτείνει να γνωστοποιηθούν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα στοιχεία:

- 1 Μεταξύ Ιανουαρίου 2002 και Δεκεμβρίου 2010, η UF ασκούσε δύο επαγγελματικές δραστηριότητες και υπαγόταν σφωρευτικά σε δύο διαφορετικά συστήματα:
 - ασκούσε μισθωτή δραστηριότητα μερικής απασχόλησης (50 %) ως βοηθός στο Πανεπιστήμιο,
 - ασκούσε δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα ως δικηγόρος Βρυξελλών.

Κατά την περίοδο αυτή, η UF ήταν ασφαλισμένη στο σύστημα των ανεξάρτητων επαγγελματιών και κατέβαλε εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ως ασκούμενη δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα.

Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του ύψους των εισοδημάτων της από την άσκηση του ελευθέρου επαγγέλματος, οι εν λόγω εισφορές δεν υπολογίστηκαν με την κλίμακα της δευτερεύουσας μη μισθωτής δραστηριότητας, αλλά βάσει του συστήματος που ισχύει για εκείνους που έχουν ως κύρια επαγγελματική απασχόληση μη μισθωτή δραστηριότητα, ήτοι στο ποσό των 4 234,16 ευρώ για το έτος 2006.

- 2 Την 1η Μαρτίου 2006 η UF γέννησε παιδί [παραλειπόμενα].
- 3 Ως μισθωτή εργαζόμενη έλαβε, κατά τη διάρκεια του Μαΐου του έτους 2006, επίδομα μητρότητας μικτού ποσού 3 458,54 ευρώ.

Το ποσό αυτό υπολογίστηκε βάσει του καθεστώτος που ισχύει για τους μισθωτούς, ήτοι ανερχόταν στο 82 % των αποδοχών της για την [εργασία] μερικής απασχόλησης στο πανεπιστήμιο για τις πρώτες 30 ημέρες και στη συνέχεια στο 75 % των αποδοχών αυτών για τους επόμενους 2 μήνες.

Επομένως, το επίδομα μητρότητας καλύπτει μέρος μόνον της επαγγελματικής δραστηριότητας της UF, ήτοι τη μισθωτή δραστηριότητά της και αντιστοιχεί εν προκειμένω σε καθαρό ποσό περίπου 1 000 ευρώ μηνιαίως επί 3 μήνες.

Όσον αφορά τη μη μισθωτή δραστηριότητά της, η UF δεν έλαβε επίδομα μητρότητας και έπρεπε όχι μόνο να σταματήσει να εργάζεται αλλά και να συνεχίσει να καταβάλλει τις κοινωνικοασφαλιστικές της εισφορές ως ανεξάρτητη επαγγελματίας, δεδομένου ότι δεν προβλέπεται καμία απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής των εισφορών αυτών κατά τη διάρκεια άδειας μητρότητας.

Επομένως, το ποσό που έχει εισπραχθεί πραγματικά υπολείπεται κατά πολύ των εισοδημάτων της UF κατά τον χρόνο εκείνο, αν ληφθούν υπόψη οι αποδοχές που της καταβάλει το πανεπιστήμιο και οι δικηγορικές αμοιβές που εισέπραττε. [σελ. 7 του πρωτοτύπου]

Συγκεκριμένα, για τους 9 μήνες κατά τους οποίους εργάστηκε το 2006 (τους υπόλοιπους 3 μήνες βρισκόταν εκτός εργασίας λόγω της άδειας μητρότητας), στην UF καταβλήθηκαν από το πανεπιστήμιο αποδοχές μικτού ποσού 11 274,02 ευρώ, η ίδια δε εισέπραξε δικηγορικές αμοιβές μικτού ποσού 27 480 ευρώ.

[παραλειπόμενα]

- 4 Προκειμένου να καλύψει αποτελεσματικότερα την περίοδο της άδειας μητρότητας, η UF υπέβαλε [παραλειπόμενα], ως ανεξάρτητη επαγγελματίας, αίτηση χορηγήσεως του κατ' αποκοπήν επιδόματος που προβλέπεται στο πλαίσιο της ασφαλίσεως μητρότητας.

Το εν λόγω κατ' αποκοπήν επίδομα ανέρχεται στο καθαρό ποσό των 2 041,91 ευρώ.

Ούτε η PARTENA, ούτε η PARTENAMUT, ούτε η UNMLIBRES ανταποκρίθηκαν στο εν λόγω αίτημα.

Ωστόσο, κατά το χρονικό διάστημα που κάλυπτε το εν λόγω επίδομα, απαγορευόταν στην UF να ασκήσει οποιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα.

Η UF τελούσε σε άδεια μητρότητας και, έχοντας λάβει το σύνολο της περιόδου πριν και μετά τον τοκετό, δεν παρέσχε εργασία για χρονικό διάστημα 3 μηνών, ήτοι από τα τέλη Φεβρουαρίου 2006 μέχρι τα μέσα Ιουνίου 2006.

Ωστόσο, κατά την περίοδο αυτή, συνέχισε να καταβάλλει εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως ως ανεξάρτητη επαγγελματίας, καθώς το ποσό των εισφορών αυτών υπολογίζεται ανά τρίμηνο (λαμβάνομένου υπόψη ότι η UF εργάστηκε ως ανεξάρτητη επαγγελματίας μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου 2006 και από τα μέσα Ιουνίου 2006).

- 5 Με επιστολή της 4ης Σεπτεμβρίου 2006, ο δικηγόρος της UF όχλησε την PARTENA αναφορικά με την αίτηση για χορήγηση του κατ' αποκοπήν επιδόματος που προβλέπεται στο πλαίσιο της ασφάλισης μητρότητας.

Με έγγραφο της 25ης Σεπτεμβρίου 2006, η PARTENA απάντησε ότι για το επίδομα μητρότητας αρμόδιο ήταν το ταμείο αλληλασφάλισης της UF.

Η UF προσέφυγε κατά της αποφάσεως αυτής στις 23 Οκτωβρίου 2006.

- 6 Στις 25 Οκτωβρίου 2006 η PARTENAMUT απέστειλε στην UF έντυπο αιτήσεως για τη χορήγηση του επιδόματος μητρότητας που προβλέπεται στο πλαίσιο του συστήματος των ανεξαρτήτων επαγγελματιών.
- 7 Στις 9 Νοεμβρίου 2006 η PARTENA επιβεβαίωσε στον δικηγόρο της UF την άρνησή της να καταβάλει το επίδομα μητρότητας. **[σελ. 8 του πρωτοτύπου]**

Με αγωγή [παραλειπόμενα] της 23ης Οκτωβρίου 2006, η UF ζήτησε να υποχρεωθούν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον η ASBL PARTENA, η UNION NATIONALE DES MUTUALITES LIBRES — στο εξής: UNMLIBRES (από την οποία εξαρτάται η PARTENAMUT) και το INASTI να της καταβάλουν, [παραλειπόμενα], το ποσό των 2 041,91 ευρώ ως κατ' αποκοπήν επίδομα μητρότητας για τις ανεξάρτητες επαγγελματίες.

[παραλειπόμενα] [αίτημα καταδίκης στα δικαστικά έξοδα]

- 8 [παραλειπόμενα]
- [παραλειπόμενα] [δικονομικά ζητήματα εθνικού δικαίου]
- 9 Με απόφαση της 11ης Μαΐου 2017, το tribunal du travail du Brabant wallon, Division Nivelles (πρωτοβάθμιο δικαστήριο εργατικών διαφορών της Brabant wallon, τμήματα συνεδριάσεων της Nivelles, Βέλγιο):

- [παραλειπόμενα].
- πριν αποφανθεί οριστικώς, υπέβαλε στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [παραλειπόμενα] δύο προδικαστικά ερωτήματα [παραλειπόμενα]:

[παραλειπόμενα] **[σελ. 9 του πρωτοτύπου]**
[παραλειπόμενα][παράθεση των προδικαστικών ερωτημάτων]

Το δικαστήριο παραπέμπει στην ως άνω ανάλυση των πραγματικών περιστατικών.

2. Το νομικό πλαίσιο του προδικαστικού ερωτήματος

1. Κατ' αποκοπήν επίδομα στο πλαίσιο της ασφάλισης μητρότητας και κατάλληλο επίδομα

Η ενάγουσα διευκρινίζει [παραλείπόμενα]:

- 1 Στο Βέλγιο, το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης έχει τις ρίζες του στη «βισμαρκιανή» παράδοση. Ως «ασφάλιση» νοείται κατ' ουσίαν σύστημα που:
 - 1° Καλύπτει τους εργαζομένους και τις οικογένειές τους από τις συνέπειες της απώλειας της εργασίας, δηλαδή σε περίπτωση ανεργίας, ανικανότητας προς εργασία, θανάτου του εργαζομένου, συμπλήρωσης της ηλικίας συνταξιοδότησεως.
 - 2° Χρηματοδοτείται από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες.
 - 3° Είναι ανοικτό στα πρόσωπα που συμμετείχαν στη χρηματοδότησή του, δηλαδή στα πρόσωπα που εργάστηκαν και κατέβαλαν εισφορές για επαρκές χρονικό διάστημα.
 - 4° Τη διαχείρισή του ασκούν οι εκπρόσωποι των εργαζομένων και των εργοδοτών.

Η «αρχή της υποχρεωτικής ασφάλισης» έχει συνέπειες ως προς τη φύση του δικαιώματος παροχών και την υποχρέωση καταβολής εισφορών.

Αφενός, **οι παροχές αποτελούν το αντάλλαγμα της συμμετοχής στη χρηματοδότηση του συστήματος.** Κατ' αρχάς, η αναγνώριση του δικαιώματος εξαρτάται μόνον από την απάντηση σε δύο ερωτήματα: έχει συμμετάσχει επαρκώς στη χρηματοδότηση ο εργαζόμενος; Έχει επέλθει ο κίνδυνος; Βέβαια, οι προϋποθέσεις του εν λόγω δικαιώματος είναι πολλές. Το σύστημα όμως, νοούμενο κατ' αυτόν τον τρόπο, δεν λαμβάνει υπόψη προϋποθέσεις που συνδέονται, μεταξύ άλλων, με την ικανότητα ή την κατάσταση ανάγκης.

Αφετέρου, η καταβολή των εισφορών εγγυάται την παρέμβαση του ασφαλιστικού φορέα σε περίπτωση επελεύσεως του καλυπτόμενου κινδύνου. Παρέχει το δικαίωμα στη λήψη των παροχών. Το ίδιο ισχύει για τα ασφάλιστρα στο πλαίσιο ιδιωτικών ασφαλίσεων. Επομένως, ο εργαζόμενος που κατέβαλε τις εισφορές του μπορεί να επικαλεστεί δικαίωμα στη λήψη κοινωνικής παροχής, όπως αυτή προβλέπεται από τη νομοθεσία. Αντιθέτως, δεν έχει δικαίωμα επί των εισφορών: δεν μπορεί να ζητήσει ούτε την επιστροφή τους ούτε παροχή ισοδύναμη προς τις καταβληθείσες εισφορές.

Το επίδομα κοινωνικής ασφάλισης στο πλαίσιο της αδειας μητρότητας [σελ. 10 του πρωτοτύπου]

- 2 Στο Βέλγιο, η άδεια μητρότητας εμπίπτει στην υποχρεωτική ασφάλιση υγείας. Στη βελγική νομολογία (Συνταγματικό Δικαστήριο, απόφαση της 28ης Μαρτίου 2013, 51/2013) έχει ήδη κριθεί ότι, στο πλαίσιο της υποχρεωτικής ασφαλίσεως υγείας, η βελγική νομοθεσία παραβιάζει τα άρθρα 10 και 11 του Συντάγματος, καθόσον δεν επιτρέπει στους εργαζομένους που συνδυάζουν μερική απασχόληση ως μισθωτοί και μερική απασχόληση ως ανεξάρτητοι επαγγελματίες, να τελούν σε κατάσταση ανικανότητας προς εργασία για μία μόνον από τις δύο αυτές δραστηριότητες και, ως εκ τούτου, τους υποχρεώνει να παύσουν το σύνολο των δραστηριοτήτων τους έστω και αν ο λόγος της ανικανότητας προς εργασία αφορά αποκλειστικά μία μόνο από τις δύο δραστηριότητες.

Το βελγικό δίκαιο προβλέπει δύο διαφορετικά συστήματα ανάλογα με τη δραστηριότητα του εργαζομένου και την υπαγωγή του στην κοινωνική ασφάλιση των μισθωτών ή των ανεξάρτητων επαγγελματιών.

Όσον αφορά τις παροχές για τις μισθωτές εργαζόμενες, οι σχετικές διατάξεις του βελγικού δικαίου είναι οι ακόλουθες:

- **Πρώτον, ο νόμος της 14ης Ιουλίου 1994 περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως υγειονομικής περιθάλψεως και αποζημιώσεων** προβλέπει τη χορήγηση παροχής που αποκαλείται «αποζημίωση μητρότητας» υπέρ των μισθωτών εργαζόμενων γυναικών υπό τη ρητή προϋπόθεση ότι έχουν παύσει κάθε δραστηριότητα (άρθρο 113).
- Δεύτερον, το βασιλικό διάταγμα της 3ης Ιουλίου 1996 περί εκτελέσεως του νόμου περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως υγειονομικής περιθάλψεως και αποζημιώσεων (όπως ίσχυε τότε) ορίζει τα εξής: «*Το ύψος της αποζημιώσεως μητρότητας καθορίζεται σε 79,5 % της απολεσθείσας αμοιβής κατά το άρθρο 113, παράγραφος 3, του κωδικοποιημένου νόμου, για τις τριάντα πρώτες ημέρες της περιόδου άδειας μητρότητας, όπως αυτή ορίζεται στα άρθρα 114 και 115 του κωδικοποιημένου νόμου και σε 75 % της ίδιας αμοιβής από την τριακοστή πρώτη ημέρα της περιόδου αυτής.*

Ωστόσο, κατά τη διάρκεια των τριάντα πρώτων ημερών της περιόδου (προστασίας της μητρότητας), οι δικαιούχοι που προβλέπονται στο άρθρο 86, παράγραφος 1, σημείο 1ο, στοιχεία α και β, του κωδικοποιημένου νόμου, λαμβάνουν αποζημίωση μητρότητας ανερχόμενη στο 82 % της προαναφερθείσας απολεσθείσας αμοιβής, χωρίς να συντρέχει λόγος εφαρμογής του περιορισμού της αμοιβής που προβλέπεται στο προαναφερθέν άρθρο 113, εδάφιο 3» [άρθρο 216]. [παραλειπόμενα]

Όσον αφορά τις ανεξάρτητες επαγγελματίες, οι σχετικές διατάξεις του βελγικού δικαίου είναι οι ακόλουθες:

- τα άρθρα 94 επ. του βασιλικού διατάγματος της 20ής Ιουλίου 1971 περί ασφαλίσεως για τη χορήγηση παροχών ασθενείας σε χρήμα και ασφαλίσεως μητρότητας υπέρ των ανεξάρτητων επαγγελματιών και των συζύγων τους που συμμετέχουν στην άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητάς τους (που

ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 2003) προβλέπουν τη χορήγηση κατ' αποκοπήν επιδόματος μητρότητας στις ανεξάρτητες επαγγελματίες·

- Ωστόσο, το άρθρο 97 του εν λόγω βασιλικού διατάγματος προβλέπει τα εξής: «*Το επίδομα μητρότητας μειώνεται κατά το ποσό των αποζημιώσεων που μπορεί να λάβει η δικαιούχος δυνάμει του νόμου περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως υγειονομικής περιθάλψεως και αποζημιώσεων, που κωδικοποιήθηκε στις 14 Ιουλίου 1994, (τις εβδομάδες άδειας μητρότητας που προβλέπονται στο άρθρο 93)*»·

Καθ' όλη τη διάρκεια της άδειας μητρότητας, η ανεξάρτητη επαγγελματία υποχρεούται να συνεχίσει να καταβάλλει εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως και επομένως να συμμετέχει στη χρηματοδότηση του συστήματος των ανεξάρτητων επαγγελματιών. [σελ. 11 του πρωτοτύπου]

Πράγματι, όσον αφορά την περίπτωση των εργαζομένων γυναικών που είναι ασφαλισμένες τόσο ως μισθωτές όσο και ως πρόσωπα που ασκούν δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα, η σχετική ρύθμιση περιλαμβάνεται στο βασιλικό διάταγμα της 20ής Ιουλίου 1971. Το εν λόγω διάταγμα αποκλείει τις εργαζόμενες που ασκούν δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα από την αποζημίωση μητρότητας επειδή δεν καταβάλλουν εισφορές κύριας επαγγελματικής απασχόλησης (πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει εν προκειμένω) και έχουν, κατ' αρχήν, δικαίωμα λήψης επιδόματος μητρότητας από άλλο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως.

Το άρθρο 3 του βασιλικού διατάγματος της 20ής Ιουλίου 1971 προβλέπει την εξής εξαίρεση:

«Δικαιούχοι της ασφαλίσεως που προβλέπεται στο παρόν διάταγμα είναι:

1° οι ανεξάρτητοι επαγγελματίες που υπόκεινται στο βασιλικό διάταγμα 38 της 27ης Ιουλίου 1967, αποκλεισμένων (...)

b) των υποκειμένων στο ως άνω βασιλικό διάταγμα, οι οποίοι, δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 21, του ίδιου βασιλικού διατάγματος, δεν υποχρεούνται στην καταβολή καμίας εισφοράς ή υποχρεούνται σε καταβολή μειωμένης εισφοράς»).

Ο καθορισμός του ποσού που οφείλει να καταβάλει ο ασκών δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα προβλέπεται στο άρθρο 12, παράγραφος 2, του βασιλικού διατάγματος 38, της 27ης Ιουλίου 1967, περί του καθεστώτος κοινωνικής ασφαλίσεως των ανεξάρτητων επαγγελματιών, το οποίο έχει ως εξής:

«Όποιος, εκτός της δραστηριότητας για την οποία υπάγεται στο παρόν διάταγμα, ασκεί συνήθως και ως κύρια απασχόληση άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, δεν οφείλει καμία εισφορά αν τα επαγγελματικά εισοδήματά του υπό την ιδιότητα του ανεξάρτητου επαγγελματία, τα οποία αποκτήθηκαν κατά το έτος καταβολής εισφορών του άρθρου 11, παράγραφος 2, δεν υπερβαίνουν το ποσό των 405,60 ευρώ. Όταν τα εν λόγω εισοδήματα ανέρχονται τουλάχιστον στο ποσό των

405,60 ευρώ, ο υποκείμενος στον φόρο οφείλει να καταβάλει τις ακόλουθες ετήσιες εισφορές (...))».

Το άρθρο αυτό προβλέπει, επομένως, ότι το πρόσωπο που ασκεί δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα δεν οφείλει καμία εισφορά ή οφείλει μειωμένες εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, το βασιλικό διάταγμα της 20ής Ιουλίου 1971 δεν λαμβάνει υπόψη το πραγματικό ποσό των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως που καταβλήθηκαν από την ανεξάρτητη επαγγελματία και, επομένως, δεν καθιστά δυνατό το να ληφθεί υπόψη η πραγματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η εργαζόμενη που ασκεί δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα, μολονότι η τελευταία βρίσκεται στην ίδια κατάσταση με την εργαζόμενη που ασκεί ως κύρια επαγγελματική απασχόληση μη μισθωτή δραστηριότητα, η οποία καταβάλλει, όπως αυτή, εισφορές που υπολογίζονται με τον βασικό συντελεστή.

Εξάλλου, το βασιλικό διάταγμα της 20ής Ιουλίου 1971 αναφέρεται στους ανεξάρτητους επαγγελματίες που καταβάλλουν μειωμένη εισφορά, πράγμα που δεν ισχύει για τα πρόσωπα που ασκούν δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα τα οποία οφείλουν να καταβάλλουν εισφορές υπολογιζόμενες κατά τον ίδιο τρόπο με εκείνες τις οποίες καταβάλλουν τα πρόσωπα που ασκούν ως κύρια επαγγελματική απασχόληση μη μισθωτή δραστηριότητα, όταν τα εισοδήματά τους υπερβαίνουν ένα ορισμένο ανώτατο όριο (το οποίο μεταβάλλεται ετησίως).

2. Βάση της ανισότητας στη συγκεκριμένη περίπτωση: το βασιλικό διάταγμα της 20ής Ιουλίου 1971

Η UF εκθέτει [παραλειπόμενα]:

- 1 Το βασιλικό διάταγμα της 20ής Ιουλίου 1971, στο οποίο στηρίζει η PARTENA την άρνησή της για τη χορήγηση του επιδόματος μητρότητας στην UF, δεν μπορεί να εφαρμοστεί· πράγματι, δεν είναι σύμφωνο με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων και με τις διατάξεις περί προστασίας της μητρότητας. **[σελ. 12 του πρωτοτύπου]**

Ειδικότερα, το βασιλικό διάταγμα της 20ής Ιουλίου 1971:

- (1) εισάγει διάκριση μεταξύ των εργαζομένων γυναικών που ασκούν δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα μερικής απασχόλησης (και καταβάλλουν εισφορές ως ασκούσες κύρια επαγγελματική απασχόληση) και των εργαζομένων γυναικών που η κύρια επαγγελματική τους απασχόληση είναι μη μισθωτή δραστηριότητα μερικής απασχόλησης, διότι οι εργαζόμενες των οποίων η κύρια επαγγελματική απασχόληση είναι μη μισθωτή δραστηριότητα μερικής απασχόλησης λαμβάνουν το σύνολο του επιδόματος μητρότητας, ενώ εκείνες που ασκούν δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα μερικής απασχόλησης και υπέχουν υποχρέωση εισφοράς κύριας επαγγελματικής απασχόλησης δεν λαμβάνουν επίδομα μητρότητας.

Αυτή η ενέχουσα δυσμενείς διακρίσεις κατάσταση πρέπει να εξεταστεί παράλληλα με την προστασία της μητρότητας που προβλέπει η οδηγία 92/85/ΕΟΚ, της 19ης Οκτωβρίου 1992, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχόνων και γαλουχουσών εργαζομένων, η οποία επιβάλλει τη διατήρηση αμοιβής ή/και την καταβολή κατάλληλου επιδόματος για τις εργαζόμενες γυναίκες κατά την άδεια μητρότητας· κατάλληλο επίδομα λαμβάνουν μόνο οι εργαζόμενες γυναίκες που έχουν ως κύρια επαγγελματική απασχόληση μη μισθωτή δραστηριότητα μερικής απασχόλησης·

- (2) εισάγει άμεση διάκριση μεταξύ των εργαζομένων γυναικών που ασκούν μισθωτή δραστηριότητα πλήρους απασχόλησης και των εργαζομένων γυναικών με πλήρη απασχόληση οι οποίες ασκούν ταυτόχρονα μισθωτή δραστηριότητα και ανεξάρτητη δραστηριότητα, καθόσον μόνο στις πρώτες χορηγείται κατάλληλο επίδομα.

- 2 Κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας η UF έλαβε αποζημίωση μητρότητας βάσει του νόμου της 14ης Ιουλίου 1994 περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως υγειονομικής περιθάλψεως και αποζημιώσεων. Συγκεκριμένα, έλαβε ποσοστό των αποδοχών που υπολογίστηκε βάσει της εργασίας της ως μισθωτής μερικής απασχόλησης, ανερχόμενο στο ποσό των 3 458,54 ευρώ μικτά, το οποίο καλύπτει τρεις μήνες άδειας μητρότητας, δηλαδή έλαβε καθαρό ποσό περίπου 1,000 ευρώ μηνιαίως.

Κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου (μέχρι και το Δεκέμβριο του 2010), συνέχισε να καταβάλλει εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως υπό την ιδιότητα της ασκούσας δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα. Οι εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως που καταβλήθηκαν υπό την ιδιότητα αυτή υπολογίστηκαν με την κλίμακα που ισχύει για τη μη μισθωτή δραστηριότητα που αποτελεί κύρια επαγγελματική απασχόλησης (και ανέρχονται στο ποσό των 1 058 ευρώ ανά τρίμηνο).

Εντούτοις, κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας, δεν είχε πλέον κανένα εισόδημα ως ανεξάρτητη επαγγελματίας, δεδομένου ότι είχε παύσει να εργάζεται για να ασχοληθεί με το τέκνο της στο πλαίσιο της άδειας μητρότητας.

Επιπλέον, όπως διευκρινίστηκε παραπάνω, καθ' όλη τη διάρκεια της άδειας μητρότητας, η ανεξάρτητη επαγγελματίας υποχρεούται να συνεχίσει να καταβάλλει τις εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως, κατά μείζονα λόγο όταν, όπως στην περίπτωση της UF, η άδεια μητρότητας εκτείνεται σε δύο τρίμηνα (1ο και 2ο τρίμηνο του 2006), κατά τη διάρκεια των οποίων η ανεξάρτητη επαγγελματίας εργάζεται τόσο πριν από την άδεια μητρότητας όσο και μετά από αυτήν.

Ως εκ τούτου, προκειμένου να συμπληρώσει τις αντισταθμιστικές παροχές που έλαβε ως μισθωτή εργαζομένη μερικής απασχόλησης, η UF υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση του επιδόματος μητρότητας βάσει του βασιλικού διατάγματος της 20ής Ιουλίου 1971 περί ασφαλίσεως για τη χορήγηση παροχών ασθένειας σε

χρήμα και ασφαλίσεως μητρότητας υπέρ των ανεξάρτητων επαγγελματιών. [σελ. 13 του πρωτοτύπου]

- 3 Η PARTENA αρνήθηκε να της καταβάλει την αποζημίωση αυτή με την αιτιολογία ότι το άρθρο 97 του προαναφερθέντος βασιλικού διατάγματος προβλέπει ότι το εν λόγω επίδομα μητρότητας μειώνεται κατά το ποσό των αποζημιώσεων που λαμβάνει ο δικαιούχος δυνάμει του νόμου περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως υγειονομικής περιθάλψεως και αποζημιώσεων που κωδικοποιήθηκε στις 14 Ιουλίου 1994.

Σύμφωνα με τη συλλογιστική της PARTENA, εργαζόμενη, η οποία δικαιούται αποζημίωση βάσει ασφάλισης ασθενείας και αναπηρίας (εν προκειμένω επίδομα μητρότητας), η οποία ασκεί περισσότερες εργασίες μερικής απασχόλησης (εν προκειμένω, μισθωτή εργαζόμενη και ανεξάρτητη επαγγελματίας) και καταβάλλει εισφορές κοινωνικές ασφαλίσεως για κάθε μία από τις εργασίες της, δικαιούται μόνο μειωμένη αποζημίωση μητρότητας και μόνο για μία από τις εργασίες μερικής απασχόλησης (εν προκειμένω, μειωμένο μέρος των αποδοχών της ως μισθωτής εργαζομένης).

Η ίδια αυτή εργαζομένη έχει ωστόσο την υποχρέωση να παύσει κάθε δραστηριότητα, αλλά δεν μπορεί να λάβει αποζημίωση μητρότητας που να καλύπτει το σύνολο της απασχόλησής της.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το μειωμένο επίδομα μητρότητας που χορηγείται σε εργαζόμενη, η οποία ασκεί δύο δραστηριότητες μερικής απασχόλησης και η οποία καταβάλλει εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως για κάθε μία από τις δραστηριότητές της δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παροχή που έχει διαμορφωθεί σε τέτοιο επίπεδο ώστε η εν λόγω εργαζόμενη να μπορεί να συντηρείται η ίδια και να συντηρεί το τέκνο της υπό καλές συνθήκες υγείας και σε κατάλληλο βιοτικό επίπεδο.

Η PARTENA, αρνούμενη την καταβολή της εν λόγω κατ' αποκοπήν αποζημιώσεως στην UF, εμπόδισε την UF να λάβει in concreto κατάλληλο επίδομα που να καλύπτει την άδεια μητρότητας, μολονότι αυτή κατέβαλλε πράγματι εισφορές σε δύο συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως τόσο ως μισθωτή εργαζομένη όσο και ως ανεξάρτητη επαγγελματίας.

Το δικαστήριο κάνει δεκτές τις εξηγήσεις αυτές της ενάγουσας.

Θεωρεί ότι απαντούν στις παρατηρήσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο, με διάταξη της 5ης Οκτωβρίου 2017, κήρυξε την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως [παραλειπόμενα] προδήλως απαράδεκτη [παραλειπόμενα] [υπόμνηση του σκεπτικού βάσει του οποίου το Δικαστήριο έκρινε απαράδεκτη την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως]

Υπενθυμίζεται επίσης ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατέληξε στη διάταξή του τα εξής: «Επισημαίνεται πάντως ότι το αιτούν δικαστήριο διατηρεί τη δυνατότητα να υποβάλει νέα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως όταν είναι σε θέση

να παράσχει στο Δικαστήριο όλα τα στοιχεία που του παρέχουν τη δυνατότητα να αποφανθεί». [σελ. 14 του πρωτοτύπου]

Το δικαστήριο κρίνει ότι αυτό συντρέχει εν προκειμένω: όπως ήδη διαπιστώθηκε, οι εξηγήσεις που παρέσχε η ενάγουσα ανταποκρίνονται στις παρατηρήσεις του Δικαστηρίου στο οποίο πρέπει να υποβληθούν τα δύο ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ,

Το Δικαστήριο,

[παραλείπόμενα]

1) **υποβάλλει** στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα δύο προδικαστικά ερωτήματα:

[1] «Αντιβαίνει το βασιλικό διάταγμα της 20ής Ιουλίου 1971, περί ασφαλίσεως για τη χορήγηση παροχών ασθενείας σε χρήμα και ασφαλίσεως μητρότητας υπέρ των ανεξάρτητων επαγγελματιών και των συζύγων τους που συμμετέχουν στην άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητάς τους, στα άρθρα 21 και 23 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, στην οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων, στην οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (αναδιατύπωση), στην οδηγία 86/613/ΕΟΚ, της 11ης Δεκεμβρίου 1986, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της γεωργικής, καθώς και για την προστασία της μητρότητας, και στη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία μερικής απασχόλησης, που τέθηκε σε εφαρμογή με την οδηγία 97/81/ΕΚ του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία μερικής απασχόλησης, λόγω του ότι δεν προβλέπει κατάλληλο επίδομα κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας για την εργαζόμενη γυναίκα που ασκεί δευτερεύουσα μη μισθωτή δραστηριότητα μερικής απασχόλησης αλλά καταβάλλει εισφορές σαν να ασκούσε κύρια επαγγελματική δραστηριότητα, ενώ εργαζόμενη που έχει ως κύρια επαγγελματική απασχόληση μη μισθωτή δραστηριότητα μερικής απασχόλησης λαμβάνει το σύνολο του επιδόματος μητρότητας;

[2] Αντιβαίνει το βασιλικό διάταγμα της 20ής Ιουλίου 1971, περί ασφαλίσεως για τη χορήγηση παροχών ασθενείας σε χρήμα και ασφαλίσεως μητρότητας υπέρ των ανεξάρτητων επαγγελματιών και των συζύγων τους που συμμετέχουν στην άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητάς τους, στα άρθρα 21 και 23 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, στην οδηγία

92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχόνων και γαλουχουσών εργαζομένων, στην οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (αναδιατύπωση), στην οδηγία 86/613/ΕΟΚ, της 11ης Δεκεμβρίου 1986, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της γεωργικής, καθώς και για την προστασία της μητρότητας, και στη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία μερικής απασχόλησης, που τέθηκε σε εφαρμογή με την οδηγία 97/81/ΕΚ του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία μερικής απασχόλησης, λόγω του ότι δεν προβλέπει κατάλληλο επίδομα κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας για την εργαζόμενη γυναίκα που ασκεί ταυτόχρονα, κατά πλήρη συνολικά απασχόληση, μισθωτή και μη μισθωτή δραστηριότητα, ενώ εργαζόμενη που ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα πλήρους απασχόλησης λαμβάνει το σύνολο του επιδόματος μητρότητας;» [σελ. 15 του πρωτοτύπου]

2) [παραλειπόμενα] [υπενθύμιση των παρασχεθεισών πληροφοριών]

[παραλειπόμενα]

[αναστέλλει τη διαδικασία]